

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת נח
שנת תשפ"ה

גליון
ע"ח

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• אותיות נגה ש

אפי קל ואפי קשה

זו טעות של מלמדים ומורות שחושבים שהילדים שמציתים הם ילדים טובים, והילדים האחרים הם ילדים רעים, זה לא נכון, כל הילדים הם טובים, רק לאחד יש 'אפי קל' ולאחד יש 'אפי קשה'.

ישנם ילדים שנוולדו עם אפי קל; הכל טוב להם, שום דבר לא אכפת להם, הם מותרים לחברים, כשצריכים לשבת בשקט הם יושבים בשקט, כשצריכים לשבת ישר הם יושבים ישר, הם זורמים עם הדרישות, לעמתם ישנם ילדים שנוולדו עם אפי קשה יותר; הם לא יכולים לוותר כל כך בקלות, והם לא רוצים לציית, אבל זה לא אומר שהם רעים, יתכן אפילו שהם מאוד חכמים, לכן הם חושבים: 'אתה תגיד לי מה לעשות? אני אגיד לך מה לעשות...!' - לא שעכשו יפסיקו חס וחלילה לדרוש מהילדים 'דרוך ארץ', חייבת להיות דרוך ארץ, אבל בראש שלך כשאתה מסתפל על הילד שלא מצית, תרחם ותבין אותו שמשהו קשה לו, שמשהו לא נותן לו לציית.

נשמה טובה שמתקשה

תסתכלו על הילד הקשה בתור נשמה טובה, נשמה אמללה שקשה לה, בטוח טמון משהו מתחת לחסר הציות שלו; יכול להיות שזה קשור לאפי שלו, יש לו אפי קשה, או שמסכן הוא מגיע מבית שמתרחשת שם מהומה. ישנם הורים שיודעים

אלו שיודעים מה שרובנו עושה עם המקרבים שלו...

ברוך השם שבכל המוסדות בכל העולם יש 'צפורים' - מחנכים, מלמדים ומורות, שהם הביצים של רבנו, הם חיים על החזק של רבנו, והם מכניסים בילדים 'אמונה' והתחזקות שמקבלים אצל רבנו ז"ל. ולכן, אפילו שאני מוסר כאן את השעור למלמדים שלנו, זה מיעד לכל המלמדים והמורות שרוצים לחנך את הילדים שלהם על דרוך רבנו ז"ל.

אין כזה דבר ילד רע

ישנם מלמדים ומורות שמצינים ברשימת השמות של הילדים, על כל ילד את אחת מארבע האותיות הכתובות על הסביבון: נ, ג, ה, ש; האות 'נ' פרושה ["נישט"] - הילד 'לא' עושה מה שצריך; האות 'ג' פרושה ["גוט"] - הילד מאוד טוב, והאות 'ה' פרושה ["האלב"] - הילד הוא 'חצי' טוב, והאות 'ש' פרושה: ["שלעכט"] - ילד 'רע', או [ארפא "שטעלן"] - צריכים להוריד אותו בפה.

אז צריכים לדעת, אין כזה דבר שילד הוא רע. אם מלמד רושם על ילד: "ג - גרוע" זה מפחיד מאוד, המלמד חייב דחוף מאוד עזרה, הוא צריך ללכת להתבודד ולבקש מהקדוש ברוך הוא: "רבנו של עולם, אני מסתפל במבט רע על אחד מהילדים שלי, תעזר לי שאראה בו טוב".

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָנוּ מְבִיאִים לְפָנֵיכֶם שְׁעוֹר חֲדָשׁ שְׁמֹסֵר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה שְׁלִיט"א לְמַחְנָכִים, בְּפֶרֶשֶׁת שְׁמוֹת ה'תשפ"ה, בְּקִרְיַת בְּרֶסֶלֶב - לִיבֶרְטִי יע"א.

השעורים הם לכלם

ברוכים הבאים בשם השם לכל המלמדים היקרים של מוסדותינו, ולכל המלמדים מכל העולם שמאזינים לשעור.

הצדיק רבי נתן אומר (ת"י מוהר"ו, סימן תרג), רבנו ספר לנו, שישנה צפור שמטילה הרבה מאוד ביצים, הצפור מטילה כל כך הרבה ביצים עד שבלתי אפשרי שהיא תוכל לדרוך בבת אחת על כל הביצים ושיבקעו גוזלים, לכן הטביע הקדוש ברוך הוא בצפור, שהיא מבריחה ביצים לקנים אחרים. הצפורים של הקנים האחרים לא מבחינות, הן לא יודעות את התרמית, הן חושבות שאלו הביצים שלהן, והן דוגרות על הביצים עד שבוקעים גוזלים והן מגדלות אותם, וכך עושה הצפור בהרבה הרבה קנים, כל הצפורים חושבות שהביצים הן שלהן, עד שהצפור, האמא האמתית - נותנת שריקה, וכשכל הגוזלים שומעים את השריקה הם כלם מתרוממים מהקן שלהם ועפים עם האמא האמתית.

רבי נתן מסים: "והנמשל מובן מעט למי שיודע איזה רמז מענין גדלת עסק הנהגת רבנו זכרוננו לברכה עם העולם", את הנמשל כבר מבינים

לעשות הצגה יפה מאוד שכלם יחשבו שזו משפחה חשובה, אבל בבית הילדים סובלים; הילד הזה מספן הוא נשמה אמללה שזרקו אותו על ההסעה, ומה שהתרחש בבית מאחורי הדלת הסגורה אף אחד לא יודע, רק הקדוש ברוך הוא, מספן הילד הוא מגיע לתלמוד תורה כל כך מבהל ומבלבל, עד שאין לו בכלל מח.

אבל אני רוצה להבהיר שוב, זה לא אומר שילדים לא צריכים לצית, ילדים צריכים לצית, וצריכים ללמד את הילדים להתנהג בדרך ארץ, אני מדבר רק על האפן שצריכים להסתפל על הילד.

במקום לכתב על ילד אותיות שמביעות את החסרונות שלו, תשנה את המשמעות של האותיות; שהאות 'נ' תרמוז "נעבעב", מספן הילד הזה, רחמנות עליו. האות 'ה' תהיה "הארץ", לב שבור יש לילד הזה, והאות 'ש' תהיה "שעפעלע", שה תמים, נשמה טובה.

זכרו: אין כזה דבר שילד הוא רע!

מה יזכרו בעוד מאה שנה?

מלמדים ומורות יקרים; שמעתי אמרה מאמא שלי שלא יוצאת לי מהראש, אמא שלי אמרה לי שהיא ראתה פעם פתק על קיר בבית ספר; זה היה כתוב באנגלית, אבל אם אני אחזר על זה באנגלית יצחקו... אז אני אתרגם את זה, זה נשמע כך: "בעוד מאה שנה אף אחד לא ידע איזה בגד לבשת, איזה בית היה לה, איזה מגפים חבשת, דבר אחד יזכרו: מה הוספת לחיים של ילד!"

אף אחד לא נשאר כאן לעולמים, כבר מוכן לכלם מקום בבית החיים; מגיע זמן שלוקחים את האדם, ומניחים אותו בבית החיים, ושמם בידי שלו ענף שאתו הוא יזיז את העפר כשמשתיח יבוא, כשתהיה תחית המתים, - מה זוכרים מהאדם? מה נשאר מהשנים שחיים כאן בעולם הזה? מה ששמרו על רגשות הילדים, ובפרט על הילדים המסכנים שבאים

עם שער שמני, שער מלא קשרים וגרביונים מסבבים ומחוררים.

כשאני נזכר באמרה הזאת אני מרגיש צמרמורת בעצמותי, כי אדם הרי טרוד עם המראה שלו, אם החליפה שלו עושה רשם טוב, אם הכובע עומד יפה, אם הפאות שלו מסדרות יפה, ואני גם מנגב כל הזמן את המשקפים... אבל בעוד מאה שנה אף אחד לא יזכר איך היו נראים החליפה, הכובע והפאות שלי, אף אחד לא יזכר האם למשקפים שלי הייתה נקדה על העדשה.

דבר אחד יזכרו, מה שעשית עבור יהודי אחר, שלקחת ילד מספן שעניף לא נמשכו אליו, ושמרת על כבודו, צינת ליד השם שלו 'נ' - נשמה, 'ה' - הארץ (לב), 'ש' - שעפעלע (כבשה תמימה), 'ל' - לעמעלע (נשמה רכה).

אל תעשו אפליות בין הילדים

אני מבקש ממכם מלמדים ומורות יקרים; אל תעשו אפליות בין ילדים. בדרך כלל זה שיק יותר אצל מורות, כי בדרך כלל מלמדים לא מסתכלים איך הילדים לבושים, והמורות כן מסתכלות מי לבושה יפה בבגדים מהמותגים היקרים, מי מסדרת ולמי יש ילקוט יפה, ותיק אכל יפה, אבל לפעמים זה הפוך. ישנם גם מלמדים עם ראש קטן שמסתכלים מי לובש חלצה יפה, ויש גם מורות שהן חכמות ולא מסתכלות על זה. בכל אפן, יכול לקרות ששני ילדים יבקשו אותו דבר, לדגמא, שניהם מבקשים ללכת לשרותים, ולילד החמוד יגידו: "אתה יכול ללכת, אבל תעשה את זה מהר", ולילד השני שהוא לא כל כך חנני יגידו: "אי אפשר ללכת!" או שיעוד יצעקו עליו: "לך למשרד!" - למה אני צריך ללכת למשרד? פי השם יתברך לא נתן לי פנים כל כך יפות, ואם היו לי פנים יפות היית לוקח אותי לשבת לידך!?

מעשה ברבי אלעזר ברבי שמעון

הגמרא הקדושה מספרת (מענית ב) שהצדיק הקדוש רבי אלעזר ברבי שמעון הלך לטיל על יד הנהר,

והוא היה מאוד שמח כי הוא למד בהתמדה גדולה, והעמידו לו נסיון מהשמים. אליהו הנביא התחפש לאדם עם פנים מלערוות ונגש אליו לדרש בשלומו, הוא אמר לו: "שלום עליה רבי", אבל רבי אלעזר ברבי שמעון לא השיב לו שלום, הוא אמר לו: "אתה אדם מכער! מאיפה אתה בא? כל האנשים בעיר שלך כל כך מכערים כמוך?!" ענה לו האדם המכער: "אני לא יודע, לא אני בחרתי את הפנים שלי, לך למי שברא אותי, ותגיש תלונה שאני אדם מכער".

רבי אלעזר ברבי שמעון קלט מה הוא עשה כאן, והוא אמר לו "אני מבקש סליחה" אמר לו האיש המכער: "לא, אני לא מוחל לך, עד שתלך לבורא שברא אותי ותגיד לו שהוא ברא אדם מכער; זה הרי לא קשור אלי, אני הרי יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא", כל הדרך הלך רבי אלעזר ברבי שמעון אחרי האיש ובכה לו שימחל לו, אבל הוא לא רצה למחל לו.

כשהגיעו לעיר שמע האיש המכער ששרים: "קול רנה וישועה באהלי צדיקים...". שאל האיש את אנשי העיר: "למי שרים כאן?" וענו לו: "מה השאלה למי? לרבי שהולך אחריה", נענע ואמר: "אם זה רבי, אל ירבו כמותו בישראל", שאלו אותו: "למה?" והוא ענה: "נתתי לו שלום, והוא לא רצה להחזיר לי שלום כי אני לא כל כך יפה; אמרתי לו 'בקר טוב' והוא מחמיץ לי פנים".

אנשי העיר הפצירו באיש המכער שכן ימחל לו, כי אדם גדול הוא, צדיק גדול, והוא אמר להם: "אני מוחל לו רק אם הוא מקבל על עצמו שמהיום והלאה בכל מקום שהוא הולך לדבר, שידבר על כך שיהרו בכבודו של כל אחד, אפלו מי שלא נראה יפה".

כשלומדנים את הספור, אסור ללמד את זה חס ושלום כדי לזלזל בצדיקים הקדושים, לומדים את זה רק כדי לדעת איך 'אני' צריך להתנהג; כשילד עובר ליד, ואני לא מתיחס אליו, אומר אליהו הנביא:

"אם זה רבי, אל ירבו כמותו בישראל",
אני לא רוצה שיהיו עוד כאלה רבנים.

למה אתה עושה אפליות?

אי אפשר להגיד לילד החמוד שתמיד מסדר ויפה: "אתה יכול ללכת לשתות מים, אבל תעשה את זה מהר", "אתה כל כך חמוד", "אני הולך לספר לאבא שלך שאתה הילד הכי טוב בכיתה", וילד האחר שלא בא עם פאות יפות מסלסלות: "אי אפשר כבר ללכת לשתות מים, כבר מאחר, צריכים כבר להיות בכיתה!" "אסור לדבר כשהמלמד מדבר!" - למה הוא שונה מהילד הראשון? כי אין לו פנים כל כך חמודות? כי אין לו חלצה כל כך חמודה?!

אותו דבר בבית החנוך; אי אפשר להגיד לילדה החמודה שבאה עם שער מסרק יפה: "את יכולה ללכת לשתות, תעשי את זה מהר", וילדה האחרת שהשערות שלה עדן דבקות וזרקו אותה מהבית עם

נעלים מוזרות, כי היה בלגן בבקר כמו בהרבה בתי ישראל: "אי אפשר כבר ללכת לשתות, כבר מאחר, כבר צריכים להיות בכיתה!"

כל הילדים הם בניו של הקדוש ברוך הוא

אני מבקש מכם מלמדים ומורות יקרים, תרחמו על ילדי ישראל, אל תסמנו "ג' - גרוע" על אף ילד, תתמסרו אל כל הילדים.

אל תפלו בין הילדים שההורים שלהם נתנו טיפ יפה לבין הילדים האחרים שההורים שלהם לא נתנו; כל הילדים הם הרי בניו של הקדוש ברוך הוא.

חיבת להיות דרך ארץ, אבל עם אהבה

שאף אחד לא ילמד מהשעור הזה שמותר שתהיה הפקרות בכיתה; בודאי שאסור לדבר כשהמלמד או מורה מדברים. חייבים לקבע חזק מאוד שאי אפשר לדבר כשהמלמד או מורה מדברים. ואם רואים שכן

מדברים, צריכים לעצור את השעור ולהגיד: "אסור לדבר כשהמלמד מדבר, או כשאבא ואמא מדברים" חייבת להיות דרך ארץ, אבל כשאומרים את זה חייבים לאהב את הילדים, כי אם אוהבים את הילדים הדברים חודרים בהם.

איך אפשר לאהב את כל הילדים בשוה?

השאלה היא רק איך אפשר לאהב את כל הילדים בשוה? יש לי בשבילכם עצה טובה, לפני שבאים לתלמוד תורה ולבית החנוך, תתבודדו עם השם יתברך ותבקשו: "רבונו של עולם, תעזר לי שאהב את כל הילדים בשוה, שכל הילדים יצליחו ויגדלו קדושים".

אני גם רוצה לבקש מכם, תכניסו בילדים אהבה להקדוש ברוך הוא, ואהבה לצניעות.

הקדוש ברוך הוא יעזר, שיהיו לכם הצלחה וסייעתא דשמיא, אמן.

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

מה עושים כשהילדים לא מציתים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

מה עושים שהילדים לא רוצים לצית להורים? יש לכם איזה עצה?

ישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת שמני, י"ח אדר ב', שנת תשע"ט לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר.

קבלתי את מכתבך.

דע לך שילדים הם ילדים, ילדים לא מציתים והעבודה שלנו היא לחנך אותם.

זה גורם שהם יזלזלו בהורים, פי מלא של ההורים נהית זולה בעיניהם. אלא ילדים צריכים לדעת שאם ההורים החליטו להגיד 'לא', אתה לא יכול ללכת לשם, אנחנו לא קונים את זה, וכדומה, הם צריכים להיות מאד חזקים בעצמם ולא להרגיש אשמה ולחזר בהם.

ועל כלם הורים צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך שיזכו לגדל דורות כשרים; אסור להחסיר אפלו יום אחד מלבקש ולבקש על ילדים יראי שמים ובריאים, כי תפלה זה הדבר הכי חזק בעולם, בפרט תפלות של הורים על ילדים.

יעזר השם יתברך שנוזכה לגדל את ילדינו על דרך התורה והיראה.

...

זו לא הבעיה שלך שהילדים שלך לא מציתים לך וזו גם לא הבעיה שלהם שהם לא מציתים. כך דרך העולם; ילדים הם שובבים, עליוזים והם לא ממשמעים. ילדים לא שומעים כשקוראים להם - לא בפעם הראשונה ולא בפעם השנייה, הטבע הפריא של ילדים היא לא לצית וכו'.

עכשו אחרי ששמעת את ההקדמה הזו יהיה לך הרבה יותר קל לחנך אותם; אתה לא תאבד עשתונות וכו' כשתגיד להם משהו והם לא ישמעו, אלא אתה תדבר פעם ועוד פעם עד שהם יציתו.

עוד דבר חשוב לדעת, שכשאומרים לילדים 'לא' וכדומה, אסור להרגיש אשמה כשרואים שהם מתעצבנים ועושים פרוץ חמוץ וכו'. אם רצים אל הילדים ומתחילים לפצות אותם -

(עצתו אמונה חלק ז' סימן תקפז)

איך מסתדרים עם ילד חולמני? שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

ראשית יישר ב"ח גדול על כל השעורים והחזוק, ובפרט על החזוק על סדר דרך הלמוד, בכל פעם שאני שומע את זה, זה מחזק אותי מחדש לרוץ בחזרה אל התורה הקדושה.

הקדוש ברוך הוא נתן לי בן יקר, אבל הוא מאד חולמני, הוא מסגל לשבת שעות ולהיות שקוע בחלומות ובדמיונות שלו. למלמד אין בעיה אתו, כי הוא לא מפריע בפתה, הוא יושב רגוע במקומו, אבל בשעה מגיע לידיעת הלמוד, אין לו משג מה למדו בתלמוד תורה.

אני משתדל ללמד אתו קצת בבית, אבל זה ממש כמו לטפס על קיר חלק, רק בשאני צועק עליו או נותן לו סטיירה קטנה, אז הוא מתעורר ומתחיל להקשיב קצת, אבל לא לוקח הרבה זמן והוא שוב חולם, עד שאני ממש יוצא מהכלים, אבל אין דרך אחרת, כי אני לא רוצה שהוא יגדל בור וריק.

אני יודע שהוא לא אשם, כי הקדוש ברוך הוא ברא אותו כה, אבל אני לא יכול לתת לו לזרם, ומה שאני מתרגז עליו הרי מגיע מכונה טובה כדי להעמיד אותו במקום. איך עלי להתנהג אתו?

יישר ב"ח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פ"רשת במדבר, כ"ה איר, שנת תש"פ לפרט ק"טן

לכבוד ... גרו יאיר.

קבלתי את מכתבך.

מאד אבקש ממך שתשמר על כבודו של הבן שלך לא לבייש ולא להשפיל אותו; אם אתה תרומם אותו תגיע אתו לאנשהו, אבל אם תבייש אותו, אתה תכנה אותו בפניו 'חולם' או 'חולמני' וכדומה, או שתפה אותו השם ישמרנו - אתה תהרס אותו לגמרי. שלמה המלך, העקם מכל אדם מלמד אותנו איך לחנך ילדים (משלי כב, ו): "חנך לנער על פי דרכו, גם פי יזקין לא יסור ממנה"; הפננה היא שצריכים לחנך את הילדים "על פי דרכו". לכל ילד יש טבע אחר, מח אחר ואופן אחר שבו הוא גדל, צריכים ללכת עם כל אחד בדרך שלו. לאחד יש מח חריף - לאחד יש ראש ישר, אחד עם ראש מהיר - השני הוא עם ראש אטי; עם כל ילד צריכים ללכת בדרך שלו.

מצינו אצל התנא הקדוש רבי יוחנן בן גודגדא, שילדיו היו חרשים לא עלינו; בכל זאת אנו רואים מה שחכמינו זכרונם לברכה מספרים שהם היו ממנים על כל הטירות בירושלים (תוספתא תרומות פ"ק א, ירושלמי שם). רואים מזה איך התנאים הקדושים בנו את הילדים שלהם; אפלו שהם היו חרשים לא עלינו, בכל זאת הם היו צדיקים גדולים והם עבדו את השם יתברך בדרך שלהם.

אם תהיה לך סבלנות לבן שלך הוא יגדל אדם בריא, הוא יגדל לפי הכשרונות שלו ותהיה לך הרבה

נחת ממנו, אבל אם תציק לו לא ישאר ממנו כלום.

תבקש מהשם יתברך על כל הילדים שלך שהם יהיו יהודים כשרים ותבקש מהשם יתברך על הילד הזה שיזכה שהראש והמח שלו יפתחו, שהוא יבין את הלמוד ויאהב את הלמוד - ותראה נסים גדולים. כפי שחכמינו זכרונם לברכה מספרים על התנא הנזכר לעיל רבי יוחנן בן גודגדא (תגינה ג). שנכדיו גם היו חרשים, הם היו יושבים בבית המדרש בשעורים של התנא הקדוש רבי יהודה הנשיא והם היו מנדנדים ומנענעים בשפתים, התפלל רבי שהם יברואו עד שהם התרפאו מחרשותם; את זה תעשה יום יום, לילה לילה - להתפלל ולבקש מהשם יתברך על כל הילדים ועל הילד הזה, כך תראה נסים.

שוב, אני מבקש ומזהיר אותך, תזהר לא להכות ולא לבייש אותו.

...
(קונטרס עצתו אמונה פרשת במדבר, תש"פ)

מדור חינוך

מקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(באדיש)

מראש הישיבה שליט"א

מקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ודעו נפשכם -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קול ברסלב

שיעורים; חינוך יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 03303502361 / אנגליה 212-444-9191 / 845-351-0910

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חינוך יומי chizikyomi@gmail.com

קוואל פון חינוך (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 03303502363 / אנגליה 845-351-9060 / 212-444-9169

קנדה 438-320-9090

...